Pos kömelekleri tertibine giňden ýaýran ýokary derejeli ösümlikleriň mugthorlary degişli. Pos kömelekleriň miseliýleri zeper ýeten ösümligiň dokumalarynyň öýjük aralygynda ýaýraýarlar. Olaryň öýjüklerine gaustoriýler girýär.

Pos kömeleginiň ösüşi bir ösümlikde geçip bilýär. Bu ýagdaýda pos kömelegine bir eýeli mugthor diýilýär. Kä halatlarda bir miseliý we spora emele getirmeklik bir eýe ösümlikde, beýleki miseliý bolsa başga ösümlikde ösüp ýetişýär. Bu hili pos kömeleklerine dürli eýeli mugthorlar diýilýär.

Pos kömelekleriń ählisi ösümlikleriň diňe janly dokumalarynda ösmäge ukyply bolan kömeleklerdir. Pos kömelekleri ösümliklerde mahsus goňur, sarymtyl-mämişi ýa-da melemtil pos tegmilleri emele getirýärler. Bu tegmiller sporalaryň üýşmekleridir we köplenç ýagdaýlarda sporalar ösümlik organlarynyň gabygynda ýa-da epidermis dokumasynda ýarçyklar edip daşyna çykýarlar.

Pos kömelekleriniň biologiki aýratynlyklarynyň ýene biri olaryň ömür dowamynyň çylşyrymly bolmagydyr. Olbirnäçe döwürlerden we spora emele getirmekden ybarat bolup yzygider biri-birleri bilen çalyşýar.

Bu kömelekleriň giň ýaýran wekilleriniň b iri galla ýa-da baldak pos kömelegidir (Puccinia graminis). Ol öz ösüşini iki ösümlikde amala aşyrýar. Ỳaz aýlarynda zirkiň ýapraklarynda sary pos tegmilleri peýda bolýar. Şol tegmiller pos kömeleginiň sporalarynyň emele getirýän tegmilleridir Žirkde bu kömelegiň jynsly spora emele getirmek döwri bolup geçýär

Bägül AMANNAZAROWA
S.A. Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk
uniwersitetiniň talyby

Все права защищены